

Utbildningsinspektion i Vidingsjö skola förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Vidingsjö skola den 27 och 30 september. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vidingsjö skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Vidingsjö skola intervjuades elever i årskurs 2 och 6, rektorn och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 2 och 6. Besök gjordes även i förskoleklass, i särskild undervisningsgrupp och i fritidshem. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Vidingsjö skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	208
Förskoleklass	47
Grundskola	368
Obligatorisk särskola	1

Vidingsjö skola tillhör skolområde Berga. Verksamheten i Berga leds av en områdeschef och Vidingsjö skola ingår som en av fyra skolor i området. Skolan ligger i ett bostadsområde med övervägande villa- och radhusbebyggelse.

Utbildningen i skolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–6, fritidshem 6–9 år och öppet fritidshem 10–12 år. Verksamheten i skolan är organiserad i fem arbetslag och bedrivs i åldershomogena klasser. I skolan finns två särskilda undervisningsgrupper för elever i klass 1–6.

Skolan är inrymd i ett flertal byggnader uppförda år 1969/1970.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Vidingsjö skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Vidingsjö skola är till allra största delen en bra eller mycket bra skola. Elever och föräldrar hyser förtroende för lärare och annan personal och eleverna trivs. Skolans arbete med normer och värden ger resultat och elever och vuxna behandlar varandra, i stort sett uteslutande, med respekt.

Personalen lägger, bland annat genom att göra eleverna delaktiga, en god grund för elevernas lärande. Undervisningen bedrivs på ett omväxlande och intressant sätt och inspektörerna har sett exempel på undervisning som på ett mycket bra sätt både utmanar och stöder eleverna och där elevernas delaktighet blir mycket stor.

Trots att verksamheten i skolan i många avseenden bedrivs på ett bra eller mycket bra sätt finns behov av förbättringsinsatser på några områden. Dessa områden har till stor del att göra med en samordning av skolans arbete, exempelvis i utformandet av åtgärdsprogram och i skolans kvalitetsarbete. I syfte att åstadkomma detta bör, vilket ingår i skolledningens uppgifter, den interna kommunikationen bli tydligare och föras aktivare på skolnivå.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser i skolan inom följande områden:

- Skolans redovisning av resultat i andra ämnen än svenska, matematik och engelska bör förbättras.
- Eleverna bör få stöd i engelska när det bedöms att de riskerar att inte nå målen i årskurs 5.
- Åtgärdsprogrammets sammantagna kvalitet bör bli bättre.

- För att skolans kvalitetsarbete skall främja kvalitetsutvecklingen över tid, bör det bedrivas mer systematiskt så att bedömning av måluppfyllelse också utgör grund för åtgärder. Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare ange i vad mån eleverna når de nationella målen.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

I Vidingsjö skola genomförs de tester av elevernas läs- och språkutveckling som är gemensamma för Linköpings kommun. I skolan genomförs också nationella diagnoser i årskurs 2 och nationella prov i årskurs 5. I undervisningen görs också uppföljning av elevernas kunskaper mot lokalt och individuellt formulerade målnivåer. Personalens och elevernas uppfattning är att skolan som helhet har bra resultat och eleverna känner sig väl förberedda inför studier i årskurs 7. Elever har som regel god kännedom om målen för undervisningen. Sammanställningar på skolnivå av andra resultat än de som framgår av nationella prov och de för kommunen gemensamma testerna görs inte.

Såväl de resultat som framgår av tabellen nedan och de som framgår av de tester av elevers läs- och språkutveckling som kommunen genomför visar att eleverna i Vidingsjö har högre värden än kommunens genomsnitt. Tillsammans med personalens uttalanden om elevernas resultat i övrigt, ger detta bilden av en skola med hög måluppfyllelse.

Tabell 1: Andelen elever i procent som nått målen för nationella proven i årskurs 5

Ämne	2001	2002	2003	2004	2005
Svenska	86,5	86,5	100,0	92,9	94,4
Matematik	89,5	78,4	98,5	92,9	91,7
Engelska	87,7	79,7	100,0	96,4	94,4

Elevernas resultat används vid fördelning av resurser för skolans stödinsatser. Resultaten diskuteras vid klasskonferenser och i elevvårdsteamets arbete men återfinns inte i skolans kvalitetsredovisning.

Det allmänna omdömet från personal, elever och föräldrar är att skolan är trivsamt och eleverna upplever skolan som trygg. I intervjuer ger elever prov på egna självständiga ställningstaganden om lärare och andra elever som ger uttryck för respekt för människors värde. Eleverna uppger att alla har någon att vara med och att sammanhållningen är god.

Elever har ett faktiskt inflytande både över skolsituationen i stort men även över undervisningens utformande. De uppger att de varit delaktiga i utformandet av de regler som gäller i skolan och i en del klassrum finns regler för olika delar av skolverksamheten uppsatta på väl synliga platser.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Vidingsjö skola når goda resultat men att uppföljning av elevernas kunskaper i andra ämnen än svenska, matematik och engelska bör förbättras. Resultaten av Vidingsjö skolas arbete med normer och värden är goda.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I skolan finns klassråd och elevråd och eleverna uppger att de använder förslagslådor och på andra sätt väcker frågor som skall tas upp i klassråd. Eleverna tycker klassråd och elevråd fyller en funktion och bidrar till att de kan påverka skolans utformning. Inspektörerna har besökt lektioner där elevernas vilja att vara delaktiga tas tillvara på ett mycket bra sätt och där ett demokratiskt undervisningssätt praktiserats.

Trots ett gediget arbete vid skolan för att eleverna skall känna sig trygga och delaktiga och uppleva lärandet som viktigt och lustfyllt är bilden inte helt entydig. I någon del av verksamheten upplever elever att de varken blir respekterade eller har möjlighet att utöva inflytande. Anmärkningsvärt är att eleverna i denna situation inte tror att det tjänar något till att vända sig till andra vuxna i skolan. Inspektörerna vill framhålla att en utgångspunkt för undervisningen skall vara att eleven kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och sitt arbete. Inspektörerna vill också framhålla att rektorn ansvarar för att diskussioner och åtgärder leder till att skolans goda arbete genomsyrar hela verksamheten.

Lärarna vinnlägger sig om att eleverna skall ha möjlighet att utifrån sin ålder göra egna utvärderingar. De intervjuade eleverna både i årskurs 2 och 6 bekräftar att de utvärderar verksamheten. De yngre eleverna säger att man varje vecka pratar om hur veckan varit och vad man lärt sig och de äldre uppger att de efter varje ”arbete” gör en skriftlig utvärdering. Lärarna visar en hög medvetenhet om betydelsen av att eleverna ser sitt eget lärande och hur deras kunskap ökar. Lärarna uppger att eleverna ofta själva, i diskussion med läraren, gör målformuleringar för arbeten och eleven skattar sedan hur väl hon eller han har uppfyllt målet. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med elevers delaktighet i stora delar sker på ett mycket bra sätt.

Föräldrar säger sig vara mycket nöjda med den information som de får av lärare. De får veckobrev eller månadsbrev om det som rör eleverna eller aktiviteter i klassen. De känner sig väl informerade om det som gäller deras barn. Däremot är de missnöjda med den övergripande informationen om skolan som de anser kunde vara bättre. Ett exempel de anför är att de inte fått information om vilka som är föräldrarepresentanter i skolans föräldraråd.

Skolan har en handlingsplan mot kränkande behandling som berör alla aspekter av kränkning. Skolan bedriver också ett förebyggande arbetet mot kränkande behandling där diskussion om normer och värden på ett medvetet sätt ingår i många delar av verksamheten. Både elever och personal uttrycker att kompis-samtalen som genomförs bidrar positivt till en god stämning mellan eleverna. I detta sammanhang nämns både av eleverna och av personalen att fritidspeda-gogernas arbete i skolan är mycket viktigt för att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling skall bli framgångsrikt.

Innehåll, organisering och arbetssätt

Det sammantagna intrycket av undervisningen i Vidingsjö skola är att den be-drivs på ett sätt som främjar ett lärande där eleverna blir väl förbereda för fort-satta studier. Eleverna i årskurs 2 uppger att ”skolan är kul, här händer mycket” och eleverna uttrycker överlag att de är nöjda med undervisningen. De uppfat-tar den som angelägen och omväxlande. Inspektörerna vill särskilt framhålla de exempel de sett på undervisning i årskurs 6. Den undervisning inspektörerna tagit del av tar på ett mycket bra sätt till vara elevernas intellektuella och sociala förmågor. Lärarna stimulerar elevernas förmåga till kritiskt tänkande och pro-blemlösning där lärarna både utmanar och stödjer eleverna. Det syns också tydligt i elevernas samarbete under dessa lektioner att eleverna trivs och känner sig stimulerade.

I Vidingsjö skola finns två särskilda undervisningsgrupper. En elev mottagen i särskolan är integrerad i den ena undervisningsgruppen. Alla elever har klasstill-hörighet utanför den särskilda undervisningsgruppen och de har också under-visning i flera ämnen i ”sin” klass. Placeringen i särskild undervisningsgrupp har skett i samverkan med föräldrar och personalen understryker att föräldrar gjort överväganden och tagit ställning till placeringen. Personalen uppger att de sär-skilda undervisningsgrupperna fungerar mycket bra. Trots det vill inspektörerna peka på vikten av att skolan kontinuerligt utvärderar om placering i särskild undervisningsgrupp på bästa sätt främjar utvecklingen för elever mottagna i särskolan.

Individanpassning och stöd

I Vidingsjö skola finns rutiner för att upptäcka elevers behov av särskilt stöd. Personalen har uppfattningen att de får en mycket bra bild av vilka elever som behöver stöd. Elevvårdsteamet, där rektorn, specialpedagog, skolsköterska och skolpsykolog ingår, spelar en stor roll när det gäller att fördela insatserna för barn i behov av särskilt stöd. Stödet till eleverna organiseras i olika former och eleverna får stöd i de ämnen där de har behov av detta. En tveksamhet råder dock om stödet i engelska i årskurs 4 och 5 där personalen uppger att eleverna får vänta tills de har valt engelska som språkval i årskurs 6. Inspektörerna vill framhålla att skolan bör försäkra sig om att språkval och stöd inte samman-blandas och att eleverna skall få stöd när det bedöms att de riskerar att inte nå målen i årskurs 5.

Åtgärdsprogram skrivs för de elever som är i behov av särskilt stöd. Hantering-en av åtgärdsprogrammen väcker dock vissa frågor. Personalen uppger att de ofta upprättar åtgärdsprogrammen och lämnar dessa till föräldrar för påseende och underskrift. I många fall försvåras på detta sätt en gemensam diskussion mellan föräldrar och personal vid upprättandet av åtgärdsprogrammet. Av in-

intervjuer framkommer att åtgärdsprogrammen är ett dokument som främst används vid utvecklingssamtalen och att de, enligt personalen, dessemellan förvaras på rektorsexpeditionen. Inspektörerna har tagit del av åtgärdsprogram av skiftande kvalitet. Många beskriver elevens kunskapsutveckling på ett bra sätt men beskriver åtgärder summariskt. Det finns också åtgärdsprogram där inga åtgärder beskrivs. För att kunna utgöra ett bra verktyg för arbetet med elever i behov av särskilt stöd behöver diskussioner om åtgärdsprogrammets innehåll och funktion föras och den sammanlagda kvaliteten på åtgärdsprogrammen höjas.

Utvärdering av lärandet

Föräldrar personal och elever uttrycker att de är nöjda med utvecklingssamtalen. Föräldrar uppger att de får väsentlig information om elevernas kunskapsutveckling. Elevernas resultat på nationella proven diskuteras på utvecklingssamtalen. De elever som går i årskurs 6 får själva leda utvecklingssamtalen med stöd från lärare. Detta upplevs som positivt av eleverna.

Eleverna har, som tidigare nämnts, i många fall goda möjligheter att utvärdera verksamheten och sitt eget lärande. Lärares utvärdering och återkoppling till elever sker kontinuerligt. Personalen uppger dock att de tycker att gemensamma diskussioner om bedömningar inte förs i tillräcklig omfattning. De är osäkra på om de gör bedömningar av elevernas kunskaper på ett likvärdigt sätt. En del lärare tar nationella prov som exempel och menar att resultaten på grund av detta kan bli missvisande. Inspektörernas intryck är att utvärdering på klassnivå och individuell nivå fungerar bra. Diskussioner om bedömning förs i arbetslag och mellan kollegor med undervisning i samma årskurs, men behöver fördjupas på skolnivå.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Personalen i Vidingsjö skola har utarbetat lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna. Att ta fram dessa har uppfattats som ett positivt arbete. I de lokala bearbetningarna av de nationella kursplanerna beskrivs i vissa ämnen både mål att uppnå och mål att sträva mot. I andra däremot beskrivs endast vad som skall utföras. Det som utgör skolans arbetsplan för 2004/2005 är en aktivitetsplan sammanställd för skolans olika arbetslag. Aktivitetsplanerna innehåller bland annat mål, aktivitet och det sätt på vilket man skall se om man nått målen. Dessa är tydliga men beskriver bara områdena; barn i behov av särskilt stöd, fysisk aktivitet och språkutveckling. Skolans kvalitetsredovisning för 2004/2005 omfattar också dessa tre områden. I kvalitetsredovisningen beskrivs resultat summariskt eller inte alls. Ofta hänvisas till att det är för tidigt att utvärdera vilka åtgärder genomförda insatser lett till. Kopplingen mellan lokalt bearbetade kursplaner, aktivitetsplaner och kvalitetsredovisning är svag. De resultat som skolan har tillgång till i form av resultat på tester och nationella prov syns inte i skolans dokument som beskriver kvalitetsarbetet.

Enligt personalen sker pedagogisk utveckling främst i arbetslagen eller bland lärare med undervisning i samma årskurs. Det förbättringsarbete som sker i skolan blir inte en angelägenhet för hela skolan. I delar av verksamheten verkar inte skolans resultat i någon större utsträckning påverka kvalitetsarbetet och undervisningen.

Enligt inspektörerna sker förbättringsarbetet i olika grad i olika delar av verksamheten och alltför mycket med utgångspunkt i lärares eller mindre grupper av lärares, utvärderingar. För att skolans kvalitetsarbete skall främja kvalitetsutvecklingen över tid och komma alla elever till del bör det bedrivas mer systematiskt så att bedömning av måluppfyllelse också utgör grund för åtgärder. Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare ange i vad mån eleverna når de nationella målen.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn är känd av elever och föräldrar och har kännedom om den dagliga verksamheten. Rektorn genomgår för närvarande den statliga rektorsutbildningen.

Rektorn upplevs av personalen som stödjande och positiv. Hon har god förståelse för verksamhetens krav och visar stor vilja att utveckla verksamheten. Samtidigt efterlyser personalen en större samordning när det gäller bland annat bedömningar och syn på lärande och kunskap. De pedagogiska diskussioner som förs sker oftast mellan personal som arbetar med samma årskurs. Personalen uppger att kommunikation och samverkan fungerar bättre inom arbetslagen än mellan arbetslagen. Som en följd av detta blir övergången mellan årskurs 3 och 4 ibland blir otillfredsställande. Inspektörerna vill peka på vikten av att rektorn på ett tydligare sätt leder skolan i den del som handlar om samordning och gemensam pedagogisk utveckling.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Vidingsjö skola i många avseenden är av god kvalitet, i några av mycket god kvalitet. Verksamheten präglas av stort engagemang och elever och föräldrar är också nöjda med hur skolans verksamhet är utformad.

Samtidigt finns behov av förbättringsinsatser på några områden. Skolan bör försäkra sig om att språkval och stöd inte sammanblandas och stödet i engelska bör bättras så att eleverna får stöd när det bedöms att de riskerar att inte nå målen i årskurs 5.

Vissa åtgärder för att samordna skolans insatser behöver göras. Ett behov av att föra fördjupade bedömningsdiskussioner på skolnivå finns. För att skolans kvalitetsarbete skall främja kvalitetsutvecklingen över tid och komma alla elever till del, bör det bedrivas mer systematiskt så att bedömning av måluppfyllelse också utgör grund för åtgärder. Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare ange i vad mån eleverna når de nationella målen.

För att kunna utgöra ett bra verktyg för arbetet med elever i behov av särskilt stöd behöver hanteringen omkring åtgärdsprogram ses över och den sammanlagda kvaliteten på åtgärdsprogrammen höjas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Personalen uppger att det finns ca sex till åtta elever i skolan som bedömts behöva undervisning i svenska som andraspråk. Dessa elever får undervisning som personalen betecknar som särskilt stöd i svenska och menar att de allra flesta av dessa elever når målen för ämnet svenska. Samtidigt framhåller personalen att de som inte når målen i ämnet svenska får undervisning som skiljer sig från den undervisning som utgör särskilt stöd i svenska. Inspektörerna får intryck av att skolan inte tillräckligt skiljer på elever som har behov av undervisning enligt olika kursplaner och vill betona vikten av att skolan försäkrar sig om att eleverna får undervisning i det ämne som bäst motsvarar deras kunskaper i svenska. Inspektörerna vill vidare poängtera att undervisning i svenska som andraspråk skall bedrivas enligt den kursplan som finns för ämnet.

Som språkval har eleverna möjlighet att välja moderna språk. Huruvida engelska och svenska betraktas som ett möjligt val inom språkvalet råder det oklarhet om. Personalen svävar på målet om eleverna kan välja engelska då det i viss mån betraktas som ett stöd och rektorn är tveksam till om svenska ingår i språkvalet. För inspektörerna framstår denna oklarhet som en följd av att varken språkval, svenska som andraspråk eller särskilt stöd har definierats tillräckligt vilket kan leda till svårigheter att kunna vidta adekvata åtgärder för att främja elevens lärande.

Rektorn uppger att all personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolan har tillgång till speciallärare i tillräcklig utsträckning.

Personalen menar att de har tillgång till kompetensutveckling även om den inte täcker det behov som de känner att de har.

Såvitt inspektörerna kan bedöma har Vidingsjö skola god tillgång till läromedel och materiella resurser. Elever i årskurs 6 uppger att eftersom de äter sist av eleverna i matsalen och maten är dåligt tilltagen händer det att de blir utan mat. Inspektörerna förutsätter att detta är en planeringsfråga som snarast kommer att lösas.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildningen i Vidingsjö skola är goda.

Datum	Ort
2006-04-07	Linköping

Johan Nilsson
Christina Aro-Östgren